

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, jutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane s uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 10 „ 3-30
četrta leta 3 „ 10 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“. A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne odzivamo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vsa leta 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrentiž na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.
Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnistvo.

Oglasi in poslanice
se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru.
Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga „Sočo“ in „Primorec“ še „Slovansko knjižnico“, izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 polne vseletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov.“ se računajo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan K. Bog in narod! „Gor. Tisk.“ Gabršček (odgov. Iv. Meijavec) tiska in zal.

„Soča“

nastopi s prihodnjo številko svoj 31. letnik. Pač lepa starost! Najstariši slovenski list je na Primorskem, a drugod po Slovenskem je le še par listov starih od „Soče“. Isti duh, ki je zažarel v prvi številki, prav tisti odseva iz nje danes od tedna do tedna. Enako odločno se bo borila v prihodnje za svobodni razvoj slovenskega naroda po prelepem programu naše narodno-napredne stranke. Ne strašimo se nikakih zamer, a preganjanja po farovžih in cerkvah nam vlivajo le nov pogum, novih sil, da toliko odločneje nastopamo za blagodejni vsestranski napredek, za svobodo, za enakopravnost in enakoveljavnost naroda našega.

Cena listu ostane dosedanja, to je gld. 6-60 ali kron 13-20 za celo leto, na četrletje pa gld. 1-70. „Soča“ bo izhajala tudi zanaprej vsak torek, četrtek in soboto. Kedar pade na tak dan praznik, list ne izide.

V napredek, razvit in rast narodno-napredne stranke in po njenih načelih vsega našega naroda je pa neobhodno potrebno, da se „Soča“ udomači v vsaki boljši hiši, povsod drugod pa naj bi imeli vsaj „Primorca“, ki izhaja vsak petek in stane le gld. 1-60 za celo leto. V razširjenju in čitanju teh dveh naših listov je moč, katere ne premagajo vse klerikalne zarote. Somišljeniki po deželi: tu je hvaležno torišče za Vas! Kedar koli ste pridobili jednega čitatelja ali naročnika našima glasiloma, ste izvršili važno delo v splošno korist in tudi sebi, ker s tem raste krog Vaših sobojnikov za bodočnost. Na delo!

Prosimo pa vse stare in nove naročnike, da bi naredili ob novem letu trdno zaobljubo, da hočejo podpirati

glasili naše stranke s — točnim plačevanjem naročnine. Upravnništvo ima zdaj okroglih 20.000 kron izdatkov, katere mora izplačevati redno. Vsakdo si torej lahko misli, da neredni plačniki vzročajo le težave. Kdor je torej naš resničen prijatelj, naj sluša naš klic, da pridemo tudi v tem oziru v tak red, ki velja že davno pri drugih časopisih. Drugega ne zahtevamo!

K sklepu zahvaljujemo za dosežanje pomoč svoje marljive sotrudnike in dopisnike, katerih je prav obilo po celi deželi. Prosimo jih prav srčno, naj ostanejo tudi zanaprej tako zvesti sotrudniki. Priporočamo pa, naj bodo poročila vedno kolikor moč kratka in jasna; a kar se tiče resnice — nedotakljiva! Naša moč bodi v čisti resnici, katero lahko brezobzirno lučimo nasprotnikom v obraz, pa naj bo ta še tako huda, še tako skeleča — ali vendar vedno čista, nedotakljiva resnica. V tem znamenju zmagamo na celi črti!

Vsem našim naročnikom in prijateljem voščimo — srečno in veselo novo leto 1901. Na svidenje s podvojeno silo in vstrajnostjo!

Vipavska železnica.

Vprašanje vipavske železnice se je resilo tako, kakor so „Soča“ in zastopniki narodno-napredne stranke po shodih in zasebno na poizvedovanja vedno odgovarjali in trdili; to je zgradba vipavske železnice je zavlačevalo ministerstvo za železnice toliko časa, dokler ni bilo vprašanje državne bohinske železnice rešeno. (Da je to resnično, kličemo za pričo tudi ono vipavsko deputacijo — župani Lokar v Ajdovščini, Vidmar v Lokavcu in Berce v Dornbergu —), ki je šla pod vodstvom deželni poslancev Berbuča in Grce k namestniku v Trst. Grof Goëss je povedal brez ovinkov, da dokler ni rešeno vprašanje

bohinske črte, se ne bo zidala niti vipavska železnica. To nam je povedal ugledni župan ajdovskega trga g. Lokar. — In samo s tem dejstvom so zavržene vse sleparije klerikalcev. Ako je na Vipavskem res še tako neumni ljudji, da bi šli klerikalcem na limanice, bi bilo to pač žalostno znamenje. Takim ni pomagati! — Uredništvo.)

Ministerstvu je seveda služilo kot razlog v odlašanju zgradbe to, da deželni odbor ni še vplačal potrebnih 200.000 K osnovne glavnice. Ako je svoj čas isto ministerstvo prišlo zgradbo furlanske železnice, ko ni bila niti še zagotovljena osnovna glavnica in je železnico že dogradilo, ko so se zadnji obroki vplačali, je gotovo vipavsko železnico lahko pričelo, se predno je bila svota 200.000 K vplačana, da je bila le, kakor je bila v resnici že, zagotovljena. Naši čitatelji dobro vedo, da sta „Soča“ in naša stranka vedno in povsod trdili, da so bili italijanski poslanci že spomladi l. 1898. voljni glasovati za izplačilo 200.000 K osnovne glavnice za vipavsko železnico, ako bi naši poslanci vstopili v deželni zbor. Znano pa je našim čitateljem tudi, da je ravno deželni poslanec dr. Tuma na obtem zboru političnega društva „Sloga“ spomladi l. 1899. očitel dr. Gregorčiču in njegovim pristase, da niso hoteli že l. 1898. v deželni zbor, ko jim je bila zagotovljena podpora vinogradnikom, vipavska železnica in četrti odsek. Zavlačevali so torej dr. Gregorčič, profesor Berbuč in drugovi, kateri so stavili italijanskim poslancem neizpolnjlive zahteve, od spomladi l. 1898. pa do maja tekočega leta. Torej so pač edino le oni krivi, ako se vipavska železnica ni gradila, ako bi bilo res, da je vzrok v prepozno vplačani osnovni glavnici. To vse je našim čitateljem znano; žalostno pa je, da se poslužujeta „Gorica“ in „Prim. List“ sedaj in očitno v svrhu bližajočih se volitev umazanih sredstev, da sebi pripisujeta zasluge in valita krivdo na dr. Tumo. Res, da so 3 članki v „Gorici“ v št. 100, 101 in 102 namenjeni pred vsem neukemu, najvsemu čitatelju, kateri veruje vse, kar „Gorica“ piše, bodi si še tako brezmiseln, drugače bi si pač uredništvo ne upalo prinesli enakih člankov. Kar pa je bolj žalostno, je to, da dajeta svoje ime dr. Gregorčič in prof. Berbuč, da ista nekako s svojim imenom

krijeta članke in odgovarjata za neresničnost ali laži, ki so izrečene v teh člankih. Da je dr. Gregorčič ali pa celo prof. Berbuč po izreku prvega „drsal“ od ministerstva do ministerstva, to prav radi verjamemo, celo pravimo, da nič drugega ni delal in ni vedno nič konkretnega nikjer storil. Zavrniti hočemo le nekatere trditve v omenjenih člankih.

V prvi vrsti je laž, kar je „Gorica“ pisala v nekem članku preteklo poletje, da se je v deželnem odboru glasovalo o nekem odloku, katerega je predlagal dr. Tuma, in da se je isti zavrnil proti njegovemu glasu. „Gorica“ sicer trdi, da je dotični odlok v rokah prof. Berbuča, ali dr. Tuma, na katerega smo se obrnili v tej zadevi, pojasnil nam je stvar tako: Po sklepu letošnjega deželnega zbora, da vplača istočasno 200.000 K za osnovno glavnico vipavske železnice in 100.000 K za furlanski tramway, se je obrnil deželni odbor na ministerstvo, prijavljaje ta sklep. Ministerstvo je z dopisom od 27. junija 1900, št. 53.899/3, naznanilo, da je načrt za vipavsko železnico konečno rešen izven proge od goriskega kolodvora do meje šempeterske v dolžini 1-5 km. Na to je deželni odbornik dr. Tuma predlagal, odgovarjaje na ta dopis, naj bi se uvedli po vsej progi poleg nemških tudi slovenski napisi, ob enem pa je opozoril ministerstvo na krivico, ki se godi občinam Št. Andrež, Miren, Bilje in Renče vsled tega, da se je proga preložila čez Št. Peter, in da denar leži brezobrestno že nekaj let. Stavil je štiri predloge: 1.) da vlada takoj določi načrt še zadnjega dela proge vipavske železnice od južnega kolodvora do Št. Petra; 2.) da v smislu čl. VI. zakona od 11. julija 1896, št. 141, vsled skrajšanja proge in prihrankov pri zgradbi določi, da se ima vrniti imenovanim občinam založena osnovna glavnica z izgubljenimi obrestmi; 3.) da pospeši izdelanje načrtov železnice Gorica—Trst, da doseže zagotovitev te proge po državnem zboru in 4.) za slučaj, če pa vlada nima upanja, da se načrti državne železnice ugotove in izvedejo najdalje v zasedanju državnega zbora l. 1901, pa naj nemudoma izvede vipavsko železnico, ne glede na državno železnico. Pri seji 1. avgusta t. l. je bil dr. Marani nasprotnega mnenja, rekoč, da deželni odbor itak lahko čaka zasedanja državnega zbora

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Neprestano mislim na njo, pa jo tudi takoj spoznam. Kilon ima jutri priti in potem pojdeva. Tudi orožje vzamem s seboj. Nekoliko mojih sužnjih, katere sem bil odposlal na deželo, se je že vrnilo s praznimi rokami. Toda sedaj sem prepričan, da se ona nahaja v mestu in da nemara ni daleč. Pregledal sem že dokaj hiš, izgovarjaje se, da jih hočem vzeti v najem. Pri meni se jej bo godilo stokrat bolje, kajti ondi živi celo mravljišče uboštva. Ničesar jej nočem prikritati. Pišem mi, da sem pravo pogodil, a vendar sem si izbral le skrb in trpljenje. Najpoprej obiščemo one hiše, ki so v mestu, potem še le odrinemo za mestno obzidje. Vsako jutro se nečesa nadejam, ker drugače bi niti ne mogel živeti. Praviš, da je treba znati ljubiti; tudi jaz sem znal za Ligijo govoriti o ljubezni, toda sedaj koprneče pričakujem Kilonu in doma mi ni prestat. Ostani zdrav!

XVI.

Kilon se dolgo ni prikazal, tako, da Vinicij dolgo ni vedel, kaj si ima misliti o njem. Zamán si je po navljaj, da iskanje se mora vršiti počasi, ako hoče, da se mu vseh posreči. Vsekako pa se je njegova burna kri in njegova zdražljiva narava upirala tem

glasovom razuma. Ne delati ničesar, čakati, sedeti s prekrižanimi rokami, to je bilo tako zoprno njegovemu značaju, da se s tem nikakor ni mogel strinjati. Klantenje po vseh mestnih zakonih v temnem sužnjiskem plašču je smatral samo za prevaro lastne brezposelnosti, ker je bilo tudi brezvspešno ter ga ni moglo uzadovoljiti. Njegovi ljudje, katerim je zapovedal, naj Ligijo poiščejo, so bili še stokrat okornejši nego Kilon. Poleg ljubezni, katero je gojil do Ligije, se je budila v Viniciju nova strast, strast igralca, ki na vsak način hoče dobiti. Tak je bil Vinicij zmerom.

Od svojih mladih nog je delal zmerom to, kar je hotel, in sicer s vstrajnostjo človeka, ki ne pojmi, da je kaj nemogočega, da se je treba časih čemu odreči. Vojaška disciplina je sicer brzdata za nekaj časa njegovo samoglavnost; nasprotno pa je v njem utrdila prepričanje, da vsako povelje, katero je dal podložnim, mora biti izpolnjeno. Njegovo daljše bivanje na vshodu sredi slabih in na slepo pokorščino privajenih ljudi ga je le utrdilo v veri, da za njegov „hočem“ ni nikake meje. A sedaj pa se je v pravi ljubezni pojavila taka meja.

V vseh teh nasprotjih in v tem odporu, ki ga je videl v Ligijinem begu, je bilo zanj nekaj nerazumljivega, nekaka zagonetka, nad katero si je zamán lomil glavo. Čutil je, da je govorila Akta resnico, da Ligija ni bila mrtva zanj. Ako je pa bilo temu tako, čemu bi dajala prednost revščini in nestalnemu bivanju pred ljubeznijo, pred njegovo skrbjo in pred bivanjem v sijajni njegovi hiši? Na to vprašanje ni mogel najti odgovora, marveč je prišel samo do gotovega, nejasnega občutka, da med njim in Ligijo, med njunimi nazori, med njegovim in Petronijevim svetom ter med svetom Ligije in Pomponije Grecine se nahaja neka

razlika, neko nesporazumljenje, neka globoka propast, katere ni mogoče z nobeno rečjo zakriti in poravnati. Pri takem premišljevanju je prišel še ob ostanek ravnotežja, katero je hotel Petronij v njem vzdržati. Napočili so trenutki, v kateri niti ni videl, ali Ligijo ljubi, ali jo sovraži; vedel je samo to, da jo mora najti. Rajše bi bil imel, da bi ga bila pogoltnila zemlja, nego da bi je več ne imel videti, da bi ne imela biti njegova. Domišljija mu jo je stavila časih tako temeljito pred oči, da se mu je zdelo, kakor bi v resnici stala pred njim; spomnil se je vsake besede, katero je spregovoril z njo ter jo slišal od nje. Čutil jo je poleg sebe, čutil jo na svojih prsih, v svojem naročju, in njegovo kopnenje ga je podžigalo kakor ogenj.

Ljubil jo je in klical.

In ko je pomislil na to, da ga je ona ljubila in da je mogla prostovoljno izpolniti vse, kar je zahteval od nje, se ga je polasčevala bridka tuga ter mu napolnjevala srce z neizmerno veliko tesnobo.

Toda bili so tudi taki trenutki, v katerih je kar bledele od jeze ter se radoval nad mislijo, kako Ligijo spokori, kadar jo najde. Hotel jo je dobiti, hotel imeti kot spokorjeno sužnjico, toda ob enem je čutil, da bi rajše postal sam suženj, ko bi mu bilo dano na izbiro: ali naj postane njeni suženj, ali pa naj je nikdar več ne zagleda.

Bili so dnevi, v katerih je mislil na sledove, katere bi na njenem rožnatem telesu puščal bič, a ob enem bi hotel poljubovati te sledove. Prišlo mu je celo na misel, da bi bil srečen, ko bi jo mogel ubiti.

(Dalje pride.)

in potem stori svoje korake, naj pa se stvar pusti, da se razvije naravnim potom dalje. Dr. Tuma je temu pritril, na kar se je gori navedeni odlok ministerstva rešil tako, da ga je deželni odbor založil med spise. Kar je torej trdil neki dež. poslanec v neki poletni številki „Gorice“, je torej neresnica. Deželni odbor se je obrnil potem na dva denarna zavoda, to je na kreditni zavod v Trstu in na tukajšnji „Mont“, kje bi ceneje dobil denar. Dasi je ponudba „Monta“ bila ugodnejša, je ni mogel dež. odbor sprejeti, ker je bil vezan na prejšnje dogovore s kreditnim zavodom v Trstu.

Ta dogovor pa se je sklenil v odsotnosti deželni odbornika dr. Tume, ko je bil iz zdravstvenih razlogov na tritedenskem dopustu. Da je bil deželni odbor vezan s prejšnjimi dogovori z navedenim zavodom, se je doznalo šele septembra, ker so se bili spisi založili. Z odlokom 5. sept. št. 4674 je dež. odbor nakazal 200.000 K osnovne glavnice c. kr. priv. avstrijskemu zavodu za prometne podjetja in javna dela. Ob enem pa je dež. glavar gledal na nujnost slučaja, ne da bi vprašal dež. odbor, odposlal ministerstvu svoječasne predloge dež. odbornika dr. Tume pri seji 1. avg. t. l. radi povrnitve osnovne glavnice nekaterim občinam, in da se dela vrše, oziroma državna železnica pospešuje. Ministerstvo je že z odlokom od 21. sept. št. 43266/2 sprejelo odlok deželne odbora na znanje, priznalo upravičenost zahtev dež. odbora ter obečalo, da se zahtevam ugoditi. Niti dr. Gregorčič, niti prof. Cronini, niti prof. Berbuč niso mogli imeti nikakega vpliva, k večjemu po besedah dr. Gregorčiča „drsal“ od ministerstva do ministerstva, ne vedoč, kako stvar prijeli, in kaj pravzaprav zahtevati. Ministerstvo in deželni odbor sta med seboj stvar pravilno rešila, tako da ni bilo niti treba niti je bilo mogoče posredovanju tretje osebe. Dež. odbor je ministerstvu prijavil, da je dež. zbor zagotovil osnovno glavnico. Ministerstvo je šele konec julija odobrilo načrt od meje šempeterske do Ajdovščine. Nato je dež. odbor nakazal vplačilo osnovne glavnice ter opozoril ministerstvo na določilo čl. VI. zakona od 21. julija 1896. št. 141., na kar je ministerstvo konec septembra priznalo upravičenost zahtev dež. odbora. Dež. odbornik dr. Tuma je v seji 1. avg. t. l. odtegnil svoj predlog in o njem se ni niti glasovalo; da pa je imel prav, kaže uspeh, katerega je ta predlog imel, ko je bil odposlan po dež. glavarju dr. Pajerju 5. sept. t. l. brez vednosti dež. odbora. (Tu je torej dokazano z uradnimi dokumenti, da je zasluga dr. Tume, ako dobe št. Andrež, Bilje, Miren in Renče povrnjene svoje tisočake. Klerikalci so napadali dr. Tuma, da njegovi predlogi bi železnico le še dalje zavlačevali. Ali dejstvo udarja lažnike in obrekovalce po zobeh, kajti ministerstvo je takoj ugodno rešilo predloge dr. Tume, ki v odborovi seji niti sprejeti niso bili. Sicer je smešno blebetanje, da morejo taki predlogi zidanje zavleči, kar se tudi zgodilo ni! — Uredn.)

Narodno-napredna stranka je bila o pravem času opozorjena po dež. odborniku dr. Tumi, da je treba storiti korake zaradi oškodovanih občin, ki so prišle od proge vipavske železnice na stran. Zaraditega je narodno-napredna stranka pritetkom meseca avgusta t. l. odposlala na železniško ministerstvo prošnjo z enakimi predlogi, kakor jih je dež. odbor odposlal z odlokom 5. sept. Z rešitvijo odloka dež. odbora je bila ugodno rešena tudi prošnja narodno-napredne stranke. To prošnjo so podpisali: vsa prizadeta županstva izven županov gg. Bercé in Pavlica, katera ali prošnje nista razumela ali pa iz strankarstva nista hotela podpisati.

Laž je, da so bili slovenski poslanci stavljeni v dež. zboru pred alternativo, da izberejo, ali pokopati načrt vipavske železnice, ali pa dovoliti, da dobé Italijani 100.000 K za furlanski tramway vsled protesta dr. Tume v dež. zboru. Prof. Berbuč, dr. Gregorčič in vsi ostali dež. poslanci morajo vedeti, da je bila stvar že poprej sklenjena, in da protest dež. poslanca dr. Tume ni imel najmanjšega vpliva na obnašanje dež. zbora. Ako se v št. 100. „Gorice“ očita dr. Tumi, da mora vsled njegovega protesta dežela plačevati 5000 K obrestij za posojilo na korist furlanskega tramwaya, tedaj je to nesramna trditve, in kličemo dr. Gregorčiča in prof. Berbuča vprico vseh dež. poslancev na odgovor. Ako „Gorica“ v isti št. trdi, da so bile po letošnjem sklepu dež. zbora za kul-

sami prikriti se marsikateri ovire, tedaj je to izmiselnost. Po sklepu dež. zbora ni bilo nikakih ovir več, in je bilo vsejedno, ali so gg. Gregorčič, prof. Berbuč in drugi „drsal“ se kje ali pa ne. Kako grozno naivni so gospodje okoli „Gorice“, in ker se na nja sklicuje list dež. poslancev, dr. Gregorčič in prof. Berbuč, kaže gorostasna novica, da bi „Centralna posojilnica“ ponudila ministerstvu, da ona založi 3.400.000 K za vipavsko železnico; to se pravi: prav podobno je prof. Berbuču in dr. Gregorčiču, da sta kaj takega trdila celo v obraz ministerstvu; ali grozno „farbanje“ je, da sta imela dr. Gregorčič in prof. Berbuč za „Centralno posojilnico“ v istini na razpolaganje 3.400.000 K. Prav radi verjamemo pa obema, ako nam izkažeta konkretni dogovor med njima, oziroma „Centralno posojilnico“ in denarnim zavodom, ki bi teh 3.400.000 K založil. Dokler tega ne storita, sta tako grozno smešna, da jih pač nikdo ne more več resnim smatrati.

Neresnica je, kar trdi št. 101. „Gorice“, da se je večina v dež. odboru protivila nameri, izplačati vladi označeno svoto za nabavo osnovnih delnic. Bila je le kratka opazka dr. Abrama v seji, da pravzaprav vlada po celem svojem obnašanju ne zasluži, da bi se izplačala osnovna glavnica, dokler se zgradba ne prične; bili so pa vsi gg. odborniki vsikdar edini, da se cela svota kar mogoče hitro nabavi in izplača. Ako govori „Gorica“ torej, da je dež. odbor štrono zamotal, potem laže, in ako trdita prof. Berbuč in dr. Gregorčič kaj takega, potem lažeta. Dopis ministerstva dne 17. julija 1900. št. 25773/2 na dež. odbor ni bil nič drugega, nego odgovor na poročilo dež. odbora, in ta dopis ministerstva pač ni nikaka zasluga kogarsibodi; marveč prav navaden odgovor na dopis. Vsi koraki prof. Berbuča, župana Berceta in župnika Juvaničiča so bili le občeznano „drsanje“ brez pomena in brez uspeha. Kakor je dr. vitez Pajer drage volje podpiral podjetje vipavske železnice, tako so to storili vsi deželni odborniki, in cela stvar se je popolnoma naravno in ob sebi umevno vršila. Dež. odbor je moral izpolniti sklep dež. zbora in ga je tudi izvršil pravočasno.

Laž je, da je deželni odbor odklonil dr. Tumove predloge 8. avg. t. l., in najboljši odgovor „Gorici“, da bi bila po predlogu dr. Tume železnica stavljena v mračno prihodnost, je odgovor v „Gorici“ v št. 102. sami, v kateri se priznava, da je ministerstvo sprejelo predloge, katere je dr. Tuma stavil 8. avg. t. l., in katere je dr. Pajer odposlal 5. sept. t. l. Ne le, da dr. Tuma ni hotel, zategniti s svojimi predlogi vipavsko železnico v mračno prihodnost, marveč imel je v seji t. l. popolnoma prav; kajti ministerstvo je njegovim predlogom ugodilo z že zgoraj navedenim odlokom 21. sept. t. l. št. 43266/2, in bržkone je to povod trem člankom „Gorice“. Šele, ko je prišla stranka „Gorice“ do spoznanja, da je imel nastop narodno-napredne stranke, ki je soglašal s predlogi dež. odbora, nepričakovano hiter in ugoden uspeh, je čutila potrebo, zveržiti 3 članke v „Gorici“, polne neresnic in zavijanj.

Je pač tako! Mundus vult decipi. In na take naivne ljudi „Gorica“ računi. Naša stranka, niti dr. Tuma, nista nikdar trdila, da se ne bo vipavska železnica gradila kot samostalen objekt, marveč trdili smo vedno, da se bo gradila, kedar se dožene vprašanje bohinjske železnice. Predor iz Podbrda v bohinjsko dolino se koplje, in vipavska železnica je oddana. Imeli smo torej le prav.

Polno zadoščenje naši stranki in dr. Tumi pa daje trditve „Gorice“ v št. 102: „Pooblaščenim smo tudi objaviti, da namerava vlada vipavsko železnico poddržaviti, in da vse občine, ki so prišle vsled navedene črte v ozadje, dobijo vplačane zneske nazaj“, in še bolj seveda nas veseli dejanska vest, da je podjetnik, ki je prevzel gradbo vipavske železnice, že moral prevzeti 18.000 K osnovnih delnic oškodovanih občin. Trdili smo spomladi l. 1899. naprej vedno to, da država po vsem položaju vipavsko železnico poddržaviti, in dejali smo vedno vsakega, da se osnovna glavnica zagotovo izplača nazaj. To, kar smo trdili, je danes istina.

Stvar bi se dala še mnogo bolj razjasniti in pojasniti tako, da bi poslance prof. Berbuč in dr. Gregorčič, ki sta dala za članke v „Gorici“ svoje ime, pač čudno odgovarjala; ali hočemo končati, ker vemo, kam meri

„Gorica“, in da jej gre zato, pred državno-zbornimi volitvami dolžiti dr. Tuma in pokazati imenitno „drsanje“ dr. Gregorčiča in prof. Berbuča tam, kjer treba ni.

Dopisi.

Iz Starega sela. (Odgovor na št. 51. „Prim. Lista“.) — Miha Hrasla (po domače Lukča) ali Motožona v Borjani posebno skrbi staroselska cerkev, kakor da bi bila to njegova edina skrb. Pa pregovor pravi: vsak pometaj pred svojim pragom. On pa se tega pregovora ne drži. On, tudi nekak Cahej, prav slabo skrbi za prag svoje hiše, kjer ima vse v neredu. On je kakor ne bodi ga treba; tam, kjer ga je treba, ga ni nikjer, in kjer ga ni treba, se dobi prvi. Znajde se na vsakem volišču. On vam je tudi mešetar vsake vrste, živinski, in tudi če je kakšen zakonski kandidat, priskrbi mu zakonsko polovico, če mu namoči njegovo vedno suho grlo. Pak s tem se ni zadovoljen, skrbi, da mu pade še kaj okroglega v njegovi vedno prazni žep; da je to resnica, kažejo sledovi za njim, koder on hodi po vseh gostilnah. Druge opravlja, akoravno je sam tak, da je pomilovanja vreden. Ta Cahej pravi, da nosimo Staroselci ob vsaki volitvi klobuk po strani. To je pak grda laž, fuj, sram ga hodi! On pak je takšen, da če bode znanprej tako gospodaril, kot je do zdaj, ga ne bode nosil ne po strani in ne po konci, bode hodil le gologlav! Vsa tukajšnja okolica pozna dobro Borjance in Staroselce, in ve tudi dobro, kdo da nosi klobuke po strani; ali Staroselci ali Borjanci. Ti lažnjivi Cahej, kaj pak je tebi staroselska cerkev na poti, da se že v drugi zaganjaš v njo? Nič naj te staroselska cerkev ne skrbi. Staroselec ne bode hodil nič v Borjano, nobene stvari beračit, kakor ste hodili Borjanci beračit za vašo cerkev v Staro selo. Ako nismo naše cerkve dozidali, že vemo, zakaj ne. Staroselci v cerkveni pogodbi smo želeli, da bi bili stranski oltarji postavljeni kakor so bili v stari cerkvi, ali naš gosp. kurat Anton Manžini si je izrekel, da on noče imeti v cerkvi križa, katerega zdaj ima. Pri naši cerkvi imamo še veliko drugih vzrokov in nerednostij, katere zadržujejo, da se cerkev ne dela naprej, katerih pak nam ni treba natevati na drobno drugemu Caheju, od katerega naša cerkev ni prav nič odvisna. Torej zadosti o Caheju. Mi dobro vemo, iz katere kovačnice je izletel dopis v „Prim. List“, in kateri kovač se skriva za podpis Miha Hrasla. Njim pač slabo donijo besede našega Izveličarja na ušesa, katere je izrekel: hinavec! vidiš pezdil v očesu svojega brata, bruna pak v svojem ne čutiš. Ako pride še kakšen dopis, popustimo Caheja ter zgrabimo za kovača.

Mavhinje, dne 27. decembra 1900. (Razno.) — Kardinalov davek je zopet na vrsti. Tako ga je bil napovedal naš g. nunc v cerkvi za prednjo nedeljo. In res je imel „ofer“ za malo semenišče na kvarterno nedeljo in na Sveti dan; ali bode se, bomo videli.

Dne 23. t. m. je izvolilo tukajšnje bralno društvo „Jubilej“ za starostno prvotnega starosta g. V. Legiša in novi odbor. Le pogumno naprej!

Isti dan popoldne je bilo obdarovanje otrok v knežjem kopalisku Thurn-Taxis v Sesljarji potom vodstva kopaljšča. Obdarovani so bili otroci iz občin Mavhinje in Devin. Iz Devina se je videlo le laški govoreče otroke. Kje so bili Slovenci? Otroke so vodili gg. duhovniki.

Isti dan tudi je bil tukaj velik lov. Ubili so lovci več srn, zajcev, skalnih jerebic in druge perutnine. Tudi na Sveti dan se je slišalo pokanje, česar menda ni odobravati. Baš na Sveti dan popoldne pa so morali ljudje hietati gasiti bližnji gozd, ki je bil ves v ognju. Pogorelo je več oral zemlje. Kako je bil nastal ogenj, ni znano.

Domače in razne novice.

Prva številka „Soce“ za prihodnje leto izide v ponedeljek ob 5. uri popoldne.

Smrtna kosa. — V četrtek je umrla gospa Josipina Delak, rojena Petrovič, soproga gosp. Antona Delaka, blagajničarja pri „Trgovsko-obrtni zadruzi“. Docakala je 56 let. Pogreb je bil danes popoldne ob 1½ uri iz hiše žalosti v ulici Rossini št. 6, na mestno pokopališče. Ranjki večni mir in pokoj, preostalim pa naše sožalje!

Volilnim možem V. kurije naznanjamo, da dobé najdalje 1. januarja posebno okrožnico, po kateri so bo držati. Do tje ne se popisati glasovnice.

Volilni shod v Gorici. — Kljub skrajno neugodnemu dnevu se je bilo zbralo vendar v četrtek lepo število odličnih mož, posebnost iz goriskega okraja in dvorani goriske čitalnice. Dr. Tuma je razložil program narodno-napredne stranke. Posebno se je bavil s stališčem stranke napram duhovščini, napram učiteljstvu, čigar zahteve so tudi zahteve narodno-napredne stranke, in napram zadružništvu in delavstvu. A. Gabršček je priporočal kandidaturi dr. Henriku Tume in Oskarja Gabrščka, ki sta bili odobreni tudi na volilnih shodih v Sežani in v Kanalu. Kandidaturi ste bili soglasno in z navdušenjem sprejeti. G. Oskar Gabršček je v krasnem govoru naglašal, da je njegov program program narodno-napredne stranke, na podlagi katerega hoče tudi delovati. Dalje naglašal, da mora ljudstvo stati vedno za svojim poslancem in ga podpirati; kajti poslanec brez ljudstva za seboj je general brez vojakov. Obljubljuje tudi, da se bo v slučaju izvolitve skušal natančneje poučiti o razmerah in potrebah po celi deželi. Občinstvo mu je navdušeno ploskalo. Dr. Henrik Tuma pa pravi, da sprejme kandidaturo ravno zaraditega, ker mu državnoborski mandat nalaga tudi dolžnosti. On ni imel nikdar v svojem življenju navade prositi. Kar je postal, je postal iz svoje moči. Nikdar ni uklonil tilnika; in zato mu je tudi sedaj delo ljubo. Njegovo delovanje se bo naslanjalo na program narodno-napredne stranke, katerega bo skušal po svojih močeh izvrševati. Tako je končal tudi ta shod v naše popolno zadovoljstvo. Pokazalo se je na vseh treh shodih, kako ljudstvo zna soditi vrline obeh gg. kandidatov, ker sta izmed kandidatov res zmožna, zastopati koristi goriskih Slovencev.

Beseda čitalniškemu odboru v Gorici. — Želim, da se oglasi z novim stoletjem tudi nov govornik na Silvestrovo. Stare lajne smo sili, zlasti take vrste. Tudi si je moč dovoliti že lani opazk o naših razmerah, ki so bile impertinentne. Kaj takega dalje ne bomo trpeli. To za danes! — Več članov.

Ljudsko štetje. — Svoj čas že smo govorili v „Soči“ obsirneje o ljudskem štetju, povdarjaje posebno, da nijeden Slovenec se ne sme dati zapeljati v zanj, katera je nastavljena v popisnih polah z „občevalnim jezikom“, marveč vsaki Slovenec v mestu kakor drugje mora vpisati v rubriko „občevalni jezik“ slovenski. Opozorjamo v tem pogledu znova posebno vse mestne Slovence, da zapišejo v rubriko „občevalni jezik“, da njihov jezik je slovenski, da so torej upisani za Slovence in ne za Lahe. Hišni gospodarji morajo vročiti danes dne 29. t. m. vsem strankam prijavnice pole, katere potem stranke same popolnijo in podpišejo, kakor stoji v posebnem pouku. Hišni gospodarji poberejo potem od strank te pole dne 3. januarja 1901. Da bo pa vsaki Slovenec upisan za Slovence, treba, da stranke same izpolnijo pole ter ne prepuščajo tega morda kakemu laškemu gospodarju. Prosimo posebno zavrednejše Slovence v mestu, ki prihajajo z ljudstvom v dotiko, da ga pouče, da nijeden Slovenec ne bo upisan za Laha, marveč da pokaže ljudsko štetje v Gorici pravo število Slovencev, katero so doslej krčili na vseh koncih in krajih.

Pole za ljudsko štetje je razposlal goriski magistrat z besedilom v nemškem in laškem jeziku. Slovenci, izpolnite jih slovensko in v rubriko „občevalni jezik“ zapisite slovenski in nič drugega.

Bohinjska železnica. — Kakor je znano, je izdelala vlada načrt za drugo železniško zvezo s Trstom, ki bi imela biti dovršena do l. 1904. (člen IV. vlad. predl.); ta železnica je uvrščena med glavne železnice prve vrste (Hauptbahn erster Classe) in graditi se ima na državne troške. Delo pri „Kolba—predoru“ je že pričelo a prej ponovimo še enkrat v kratkih potezah celo črto. Cela železnica se deli v tri dele: Turska s 77 km, čez Karavanke s 63 km in Bohinjska do Trsta s 144 km dolgoti; troški bi znašali za prvo 60, za drugo 44 in za Bohinj 78 milijonov K. Vladna predloga popovdarja, da za to črto govoré v prvi vrsti le gospodarski in prometni oziri, kajti rentirala bi se le z 2-05 %. Turska železnica gre iz Schwarzbacha (Salcbursko) jugozahodno do Möllbrückna (Koroško). Iz Beljaka in Celovca je projektirana črta čez Karavanke; združuje se pri Bärengrabnu in drži do Jesenic. Od tukaj dalje gre Bohinjska železnica, podaljšana do Trsta. — Za sedaj nas zanima predor „Kolba“ med Podbrdom in Bohinjsko Bistrico (6365 m). Delo je že pričelo na obeh straneh, in sicer za sedaj brez strojev. Vodja dela pri Podbrdu je inž. gosp. Philipp, v Boh. Bistrici pa nadinž. gosp. Fritz; delo pri Podbrdu je oddano podjetniku g. Skrla, ki dela s 16 delavci. Dela se neprenehoma noč in dan, in sicer oddelek delavcev ob 6. uri zjutraj do 6. uri zvečer in obratno. Predor (Stollen) je za sedaj okoli 2 m dolg in toliko širok, in v tej smeri se bode nadaljevalo od obeh strani, dokler ne pridejo skupaj. Železnica bode dvotirna in zgrajena se dva paralelna, enotirna predora. To bi bil drugi predor take vrste v Avstriji, prvi je Simplonski predor. Po mnenju strokovnjakov imata namreč dva enotirna predora

mного prednosti pred jednim dvotirnim. Troški so manjši, in tudi ako bi se v jednom kaj pokvarilo, ostane drugi pač vedno odprt prometu. Oddaljena bosta drug od drugega 20 m. Za sedaj so napravili že okoli 60 m predora in ravno toliko tudi v Boh. Bistrici. V kratkem položé v predoru tir in material se bode odvažal s strojem, kar pojde pač dosti hitreje, nego s samokolnicami. Slednjič pa še nekaj besed delavcem. V Podbrdo hodi vedno popraševali in iskat dela celo iz daljših krajev, a seveda zaman, ker glavno delo se ni odprto in podjetnik jim ga seveda ne more dati in za sedaj mu zadostujejo njegovi delavci. Kakor je upati, prične spomladi z gradbo v večjem obsegu, in takrat bodo imeli naši ljudje doma kruh, katerega si morajo sedaj iskati daleč izven naše domovine, kar ima v mnogih ozirih slabe posledice. Ako se bode delo nadaljevalo, sporočimo svoječasno kaj več o tem.

Darovi za Zliva. — Darovali so nadalje: Samišljeniki narodno-napredne stranke nabrali v kavarni „Evropa“ K 10-30. — Trnovci nabrali v županovi kremi v nedeljo dne 16. decembra o priliki pevske zabave ustanjavljajočega se pevsko-bralnega društva 10 K. — V Devinu se nabralo med naprednjaki K 1-40. — Goriska mladina nabrala dne 25. t. m. K 3-40. — Vrtojbenki pevci nabrali dne 26. t. m. K 4.— Na praznik Sv. Štefana kamnjanega se je nabralo v veseli družbi na Kalehi pri gosp. Mariniču: Musič Leopold iz Smartnega 1 K, Vendramin Janez iz Smartnega 1 K, Bras France iz Kojškega 1 K, Marušič Anton iz Kojškega 1 K, Jančič Miha iz Snežatnega 1 K, Štekar Josip iz Snežatnega 1 K. Mladenčič iz Snežatnega in iz Ančila po 10 in 20 vin., skupaj K 8. Paula Strekelj iz Zadra K 2. — Skupaj K 39-10.

Nesrečna smrt. — Gotard Pavšič iz Lok, županstva solnškega, star 30 let, je šel predinočnim na hlev po krmo za živino. Ponesrečilo se mu je, da je padel na glavo ter se močno poškodoval. Včeraj v jutro je umrl. Treba je torej velike previdnosti, ko se gre na hlev, ker se čuje večkrat o takih nesrečah. Ponesrečen naj počiva v miru!

Kako delajo z naprednjaki. — „Prim. List“ ali pa „Gorica“, kakor imata prostor, se zaletavata kar po vrsti v naprednjake. V „Prim. Listu“ od 20. t. m. je bil na vrsti g. Peter Žbogar v Avčah. Mož je jako inteligent, kakoršnih je malo po takih krajih. Ali kaj je to klerikalci! Takega moža baš ne marajo, marveč le kakega tepca. Ker je gosp. Žbogar nekoliko poagitaliral za „Primorca“, ga napadajo v „Prim. Listu“ in kako surovo! Čujte! Pomilujemo ga pa kot „naprednjaka“, da potasi „napreduje“, ker mu je ljubi Bog, ne vem kedaj, eno nogo izdatno prikrajšal. Na prvi strani prav v isti številki pridiga „Prim. List“ ljubezen in človekoljubnost, na tretji strani pa prav v svoji ljubezni in človekoljubnosti izpostavlja javnemu zasmehovanju in zaničevanju uboga kmečkoga človeka zato, ker je razsoden mož in ne trobi v popovski rog. Najbolj boli pač vsakega človeka, ako se mu očita njegove telesne napake, in posebno, ako se to stori javno v listu. Spominjamo se ob tej priliki, da smo svoj čas imenovali nekega znanega klerikalnega podrepnika v Gorici z imenom, katero smo čuli v javnosti, ki pa se ni dotikalo nikakor ne njegovega telesa, kako je bila vsa v ognju „Gorica“, kako je zavila vso reč, da se norejemo z njegovimi telesnimi slabostmi in obsula je nas s hijenami itd. Kako pa ti ljudje sami delajo, kaže nam goreni slučaj. Kar se pa tiče prikrajšanja nje, pride dan, ko bo marsikaj prikrajšane sleparjem „ljubezni“ in „človekoljubnosti“.

Dogodek v spovednici. kateri je zagrešil znani gosp. Jakob, kakor je bil popisan v „Soči“, ni vseh „Prim. Listu“. Verjamemo, da ne, ker je pač skrajna zloraba spovednice. Dotakniti pa se ga mora vendarle, seveda z namenom, da bi opral prizadetega g. nuncia. Po svoji stari navadi se posluži v to svrhu lazi, češ, vse je izmisleno, kar piše „Soča“. Vse je le umazana domisljija in hudobna volja! Nasproti temu konstatujemo, da kar je pisala „Soča“ v notici „V spovednici“, je gola istina. Umazana domisljija in hudobna volja pa je na strani „Prim. Lista“. — Sram bi Vas bilo, ako bi bili za to še sploh sposobni!

„Gorica“ poveljuje prof. Čebularja, ker je pomaknjen v VII. plačilni red, in se obregne ob „Sočo“, ki je bila svoj čas razkrila blamaže, katere si je ta klerikalec stekel, ko je pri zadnjem obnem zboru trgovske zadruge kot načelnik nadzorstva nastopil v službi Pavličevih intrigantov. Sedaj pa je kljub temu škodaželnemu razkritju „Soče“ doletelo užaljenega gospoda toliko priznanje in počestjenje od samega visokega ministra! Zopet dokaz, kako krivični ljudje so liberalci — tako toži in zasukava oči hinavska „Gorica“. — Temu nasproti pa moramo mi le resnici na ljubo izjaviti, da nikakor ni profesorjeva osebnost zaslug, ako je pomaknjen v višji činovni red, kajti napredovanje v činovni vrsti se vrši povsem le na podlagi števila službenih let, in v isti red pridejo po vrsti vsi profesorji, ko imajo najmanj 25 službenih let. Čisto po nepotrebnem poveljani ljubljene „Gorice“ pa steje sedaj že blizu 30 službenih let! — Sicer pa — odkar je prof. Jaka Č. odslovljen po svojih korenitih blamažah v trgovski zadruzi, nimamo mi z njim ničesa več opraviti, čeprav stopi klerikalni profesor fizike na svoja stara leta tudi še v — tretji red!

Nesreča na železnici. — Dne 23. t. m. se je zgodila na furlanski železnici v Ronkah nesreča. 70 let stara Katarina Minussi, imenovana „Fabbra“, trgovska s sadjem, se je pripeljala iz Červinjana. V Ronkah je izstopila ter prišla pod kolesa vlaka. Kolesa so jej šla čez levo stran telesa. Prenesli so jo v bolnišnico v Tržiču, kjer so jej odrezali levo roko. Pojem kmalu je umrla. Pravijo, da ta ženska je bila pijana ter je izstopila, se predno se je ustavil vlak, vsled česar baš je prišla pod kolesa vlaka. Trdili pa so tudi, da jo je neko dekle potisnilo proti vlaku, vsled česar so šla kolesa čez njo. Bili so celo zaprili tisto dekle, ali so jo seveda izpustili, ker se je pokazalo, da ne more biti drugače nego le tako, da je žena izstopila, ko je bil vlak še v tiru in se še ni ustavil.

V Dornbergu je imela tamošnja ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda dne 26. t. m. svoj letni občni zbor. Na predlog gospe Bizjakove, ki se je radi preoblinih drugih poslov odpovedala predsedništvu, je bila izvoljena za prvomestnico gospa Amalija Križmanova, nadučiteljeva soproga, za njeno namestnico pa g. Viktorija Mrevlje. Dalje so bile izvoljene: gđe. Mici Bizjakova za tajnico; gđe. Karolina Mrevlje za njeno namestnico; gđe. Fanica Križmanova za blagajničarico in gđe. Neža Juvancičeva za njeno namestnico. Gospe Katarina Keršovani, Viktorija Budin, Jozefa Pelicon, Terezija Vodopivec, Terezija Luke, Lucija Sinigoi, Amalija Golja, Ivana Sinigoi pa so bile izvoljene v odbor.

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda, vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici, vabi k rednemu obnemu zboru IV. upravne dobe, ki se bo vršil v Biljani dne 30. t. m. ob 3. uri popoldne z dnevnim redom, katerega določajo društvena pravila. K obilni udeležbi uljudno vabi ravnateljstvo.

Išče se praktikant ali praktikantinja za veliko čevljarstvo obrt v Gorici. Ponudbe na naše upravnistvo.

Nagiba (gluhost). — Bogata gospa, ozdravljena od nagluhe in ušesnega brenčanja z umetnim ušesnim bobnilom dr. Nicholsona, je darovala njegovemu zavodu 75.000 gld., da gluhi, nepremožni ljudje lahko zastopajo v dobri taki bobnila. Pismo je pošiljati na naslov: Št. 4660, zavod Nicholsona „Longcott“ Gunnersbury, London W.

Razgled po svetu.

Volitve na Kranjskem. — Dne 3. januarja 1901., tisti čas, ko homo pri nas na Goriskem bili boj v peti kuriji, se bodo vršile na Kranjskem volitve mestnih skupin. Obe stranki, klerikalna in liberalna, sta postavili svoje kandidate. Klerikalci kandidujejo ljubljanskega kanonika Sušnika, novomeškega prosta Elberta in dvornega svetnika ter dež. sol. nadzornika v pokolu Jos. Šumana. O slednjem pravijo sicer, da ni klerikalen kandidat, da nastopa samostojno, vspodbujen v to od nekaterih gorenjskih volilcev, ali to je le volilni manevar; kdor pozna Šumana in ve, da je dr. Šustersič njegov zet, se temu ne bo čudil. Torej kar dva duhovnika, eden kanonik in drugi prost! Zares, čast za mesta! Da pa vendar ne bo vse črno v listi kandidatov, so privlekli vanjo še penzionista Šumana, moža, ki je nesposoben, zastopati vspešno trge in mesta, za katerega kandiduje. Ali taki može kaj prav prihajajo klerikalcem. Kadar gre v penzijo, tudi če ni več za rabo, pa ga postavijo celo na kaki državnozborski stolec. Zdi se nam, da precej tako hoče biti tudi pri Šumanu. Nasproti tem možem pa je postavila liberalna stranka tudi 3 kandidate, sposobne, zastopati dotično volilno skupino v pravem pomenu besede na Dunaju. Ti kandidati so dr. Tavčar, dr. Ferjančič in notar Plantan. Dr. Tavčar je poznat politik, dr. Ferjančič istotako, in notar Plantan ima vse sposobnosti, da se izkaže dobrega poslanca. Dosedaj so imeli vse te tri mandate liberalci v rokah. Upati je, da jih ohranijo tudi odslej, da pokažejo mesta in trgi, da nikakor niso pri volji, stopicati za črno temo, čeprav jim postavljajo proste za kandidate in čeprav jih vabi dr. Šustersič s sirenskimi glasovi v „Slov. Listu“ v svoj krog. Klerikalci rujejo pred vsem proti dr. Tavčarju in že napovedujejo razdor med slovenskimi poslanci na Dunaju, ako bo izvoljen. Kažejo na nevarnost, katere preti jedinstvu slov. državnozborskih poslancev v slučaju, da pride dr. Tavčar v njihov krog. Na te limanice hočejo ujeti pred vsem volilce mest. Ali kaj kažejo kranjski klerikalci pravzaprav s tem? Nič drugega nego to, da hočejo odločilno go-spodovati na Dunaju in da v klubu ne bi smeli imeti nikdo drugi besede razven „boga sv. Duha“ dr. Šustersiča in kakega dr. Netopirja. Tako bi se lepo „unter uns Madeln“ zastopalo na Dunaju kranjsko „ljudstvo“, kajti na „narod“ je dr. Šustersič že zdavnaj pozabil. On bo „delal“ le za „ljudstvo“, bo proti vsaki obstrukciji, se bo pridno klanjal ministrom in bo delal le za vladu in državo, k večjemu se za „ljudstvo“, ti, narod slovenski pa glej ponižno navzgor proti velikemu sodrugu sv. Duha, ponižno se trkaj na prsi, in sprejemaj vse, kar vrže v milosti med te, kot največji dar. — Da ne bodo rasla klerikalna slovenska drevesa na Dunaju do neba, da ne bo ubogi slovenski narod zastopan le od par črnih kimavcev, je neobhodno

potrebno, da pridejo na Dunaj tudi čile napredne moči, pred vsem dr. Tavčar. Upamo, da skupina mest to tudi uvidi in uvažuje ter izpolni radi tega dne 3. januarja 1901. nasproti slovenskemu narodu to dolžnost, da izvoli napredne kandidate.

Dr. Tavčar je menil na volilnem shodu v nedeljo v Ljubljani, da bi bilo najbolje, ako bi se ustanovil na Dunaju jugoslovanski klub, ki naj se otrese balasta moravskih in ruskih klerikalcev, katerih težnje so dostikrat različnejše od naših. O tem ulegemo spregovoriti še par besed.

Volitve v Istri. — Mandat dr. Laginje v Istri je v nevarnosti, in utegne se zgoditi, da ne bo izvoljen, tako, da bo istra odslej zastopana v državnem zboru le po enem poslancu, Lahi pa bodo imeli štiri. Lahi so že kar pijani zmage, zlasti, ker po njihovem mnenju ne bo izvoljen baš dr. Laginja, katerega se najbolj boje. Da bi pa vendar prišel v drž. zbor, nasvetuje zagrebska „Hrvatska“, na bi veleposestniki v Dalmaciji podelili dr. Laginji en mandat. To pač bi se težko zgodilo.

Volitve v Trstu. — V Trstu nastopajo v peti kuriji pravzaprav trije resni kandidati; ti so: Slovenec dr. Rybač, socialni demokrat Ucekar in irredentovec Hortis. Slovenci v Trstu se gibljejo in delajo, kar je v njihovih močeh; ali zmagajo ali podležejo, v vsakem slučaju bodo mogli reči: Storili smo svojo dolžnost. Socialnega demokrata Ucekara, renegata, podpirajo laški kakor slovenski socialni demokratje, ki se tudi potegujejo za volitve prav intenzivno, kakor znajo. Najlažje stališe ima še Hortis. Irredentovski življenj v Trstu ve, da srce Hortisovo tiči globoko doli v blaženi Italiji, večkrat že je pokazal svoje „italijansko“ nazarjanje, in potem, no, ni boljsega kandidata za vroče Lahe v Trstu od Hortisa. Da je temu tako, spričuje tudi dejstvo, da celo c. kr. uradniki po uradih agitujejo zanj. Vlada seveda nima nič proti temu.

Dne 3. januarja 1901 se bodo vršile državnozborske volitve za peto kurijo na Nižje-Avstrijskem, Gor.-Avstrijskem, Solnograškem, Češkem, Moravskem, v Šleziji, na Stajerskem, v Istri, Trstu in pri nas na Goriskem. Na Koroškem bo volila peta skupina dne 5. januarja.

Reforma pri kazenskem postopanju. — Z radostjo prinašajo listi poročilo, da se konečno tudi v Avstriji nekaj ukrene glede na milejše postopanje posebno pri preiskovalnem zaporu. Statistik je dokazala, da l. 1896. jih je bilo v preiskovalnem zaporu 56% po nedolžnem, to je okoli 22.000 oseb. Potrosilo se je za take po nedolžnem priprte osebe 100.000 gld. Ako se to upošteva, se pač vidi nujnost reforme. Minister za pravosodje — prvi „Information“ — je razposlal okrožnico, s katero se sodiščem vnovič zabičuje, naj se predhodne preiskave ne raztezajo nepotrebno, da se na ta način preiskovalni zapor ne zdaljuje brez potrebe. Mesto da bi bil preiskovalni zapor le izjema, je postal pravilo. Sploh se je duh Glaserjevega kazenskega pravnega reda spremenil v svoje nasprotstvo. To je deloma v zvezi s popolnjevanjem mest kazenskih sodnikov, po velikem delu pa v tem, da so vsa višja mesta kazenskih sodnikov popolnoma z uradniki, doslimi od državnega pravdnstva, ki se tudi kakor sodniki ne morejo popolnoma iznebiti državnega pravnika. Baron Spens kaže v svoji odredbi najboljšo voljo — bojimo se pa, da ista ostane brez učinka, kakor so ostala prizadevanja grofa Schönborna. Zlo leži pregloboko, da bi mu mogli do živega s takimi še tako vrlimi besedami.

Stojalovski ni bil izvoljen državnim poslancem, kakor smo svoj čas poročali, docim je vendar izvoljenih več njegovih pristašev. Da pa mora priti do izvolitve, se od-pove dobljenemu mandatu najbrže poslanec Kubik, kakor poročajo iz Jaroslava. V njegovi skupini, v kateri je prodril kot pristaš Stojalovskega, bi prodril baje tudi Stojalovski sam. — Stojalovski ne pristopijo poljskemu klubu. Tako so sklenili v nedeljo v Krakovem v seji, kateri je predsedoval Stojalovski; hočejo pa organizovati v deželi opozicijsko zvezo vseh ljudskih strank. S tem so zadovoljni tudi člani ljudske stranke, ki tudi ne vstopijo v poljski klub. Klub poljski torej vendar ne bo tako velik, kakor so računali se pred kratkim.

Dogodki na Kitajskem. — „Standard“ javlja iz Šangaja, da cesarica obdaja le kakih 3000 mož ter da cesarski dvor nima nikakih postenih namenov. Zato je treba skrajne opreznosti. — V jednom mestu severno od Pekinga so umorili boksarji dvanaest katolikov. — Pri Čitaju so napadli Kitajci francoski vojni oddelček, ki je one pregnal in jim zadal silne izgube. Na bojišču je ostalo nad 1000 mrtvih Kitajcev. Zajedniško noto vele-vlastij ima princ Čing že v rokah; podal mu jo je španski kot najstarejši poslanik. — Proti mestu Yang-Tsun je odkorakalo 1100 angležev z dvema topoma pod poveljstvom generala Cummins, da preženejo boksarje in varujejo tamošnjo železniško progo. — Vojaštvo v Pekingu je praznovalo božične praznike na slovesen način. Po službi božji je povabil grof Waldersee višje častnike zaveznih čet na veliko veselico, pri kateri je razdelil gostom dragocena darila. — Po poročilu poveljnika avstr. in ogrske eskadre v vzhodni Aziji je priplula ladja „Zenta“ v arzenal v

japonski luki Uroga; „Aspern“ je na potu v San-Hai-Kuan in „Marija Terezija“ je od-plula 18. tega meseca v Kobe. Na krovu vse dobro.

Narodno gospodarstvo.

Razglas. — C. kr. finančno ravnateljstvo razglasa:

Obzirom na naredbo c. kr. finančnega ministerstva od 14. julija 1900, razglašeno v št. 120 drž. zak., se opozarja, da se morajo vložiti napovedi o premakljivem in nepremakljivem premoženju ter o vrednosti lovskih, ribarskih, mlinarskih, krmarskih, tržnih, mitniskih in brogarskih pravic in drugo po premoženjskem stanju od 1. januarja 1901 v svrhu odmerjenja pristojbinskega namestka za VI. desetletje (1901—1910) najkasneje do konca aprila 1901 pri c. kr. pristojbinskem uradu v Trstu (Piazzeta della Chiesa evangelica št. 2 III. nadstr.).

Po zakonu je podvrženo pristojbinskemu namestku:

a) premakljivo in nepremakljivo premoženje ustanov, beneficijev, cerkv, duhovnih in posvetnih občin, društev, zavodov in drugih korporacij, ter družb, pri katerih posamezni udje nimajo deležne pravice do premoženjske osnove.

b) nepremakljivo premoženje akcijskih podjetij in drugih pridolinskih družb, pri katerih imajo udje deležne pravice do premoženjske osnove, in sicer ne glede, ali je posest v javnih knjigah uknjižena ali ne.

Dolžnosti do napovedi premoženja in plačanja pristojbinskega namestka ne ovira okolnost, da je prepuštil zavezan uporabo ali vžitek kakega predmeta tretji, osebi, ali da je začasno oproščen od zemljišnega ali hišnega davka.

Premoženje, o katerem se dokaže, da je trajno oproščeno od pristojbinskega namestka, napovedati se mora le toliko, v kolikor je to potrebno, da se natanjko določi zahtevano oproščenje. Deli premoženja, glede katerih nastopi dolžnost do plačevanja pristojbinskega namestka šele pozneje, napovedati se morajo za sedaj le z izkazom, kedaj je zadobil državni zaklad pravico do redne pristojbine, od premoženjskega prenosa, ter se morajo zopet redno napovedati ob času, ko nastopi dolžnost do plačevanja pristojbinskega namestka in sicer po tedanjem stanju.

Pristojbinskemu namestku podvrženi subjekti, kateri dne 1. januarja 1901 ne obstoje celih 10 let, morajo izkazati, da sedaj le čas njihove ustanovitve in postave ter morajo redno napovedati svoje premoženje šele po preteku 10 let, odkar so postali, in sicer po stanju ob času napovedi.

Ako se ne vložijo pravočasno napovedi (do konca aprila 1901) iztirja se po § 80. zak. od 9. februarja 1856 št. 50 dvojna pristojbina za celo desetletje.

Zamolčanje ali netočna napoved napovedi podvrženih stvari kaznovalo se bode v smislu § 84. št. 3 zak. od 9. februarja 1856 št. 50 po zakonih v finančnih prestopkih.

Sprejemajo se le napovedi, napisane na uradnih obrazcih.

Te obrazce dobi se pola po 2 vinarja pri c. kr. finančnem in kolkovnem uradu v Trstu in pri c. kr. davčnih uradih na Primorskem.

Pri teh uradih dobi se tudi izvod zgoraj omejene finanč. minist. naredbe od 14. julija št. 120 in sicer po 10 vin.

Pisemsko poštni promet ob novem letu 1901. — C. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo razglasa:

V dosegu kar najhitrejšega dostavljanja pisem ob novem letu 1901: in olajšanja odnosne manipulacije je p. n. občinstvo nujno naproseno, da prileplja znamke pri nepriporočeno oddanih pisemskih pošiljatkah izključno samo na desnem gornjem oglu naslovne strani. Okoliščina, da se pri posameznih pisemskih nahajajo znamke deloma na sprednji deloma na zadnji strani otežuje jako uradno poslovanje, radi česa naj se ne rabijo sploh znamke kakor zapornice in naj se ne prilepljajo iste na zadnji strani pisemskih kuvert. — Pri pisemsko-poštnih pošiljatkah, namenjenih v večje kraje, naj se označi prejemnikovo bivaliče z imenom ulice, hišno številko in lego (stopnice, nadstropje in stevalko vrat); pri pošiljatkah, namenjenih na Dunaj, navesti je razven tega še mestni in če mogoče tudi poštni okraj. Pisma, katerih naslov ne odgovarja predstojemim določbam, utegnejo biti najmanj prepozno dostavljena; pa niti izključeno ni, da se taka pisma sploh ne dostavijo, ako bi nedostajalo poštni upravi sredstev za poizvedbo naslovljenčevega bivaliča. Nujno je torej potrebno, da so naslovi pravilni, in to ne samo v interesu strank, ampak tudi poštne uprave, ker poslovanje z nepravilno naslovljenimi pismi ovira posebno pri ogromnem prometu ob novem letu v izredni meri službovanje pri dostavljanju poštnih pošiljatev. Tem povodom se opozarja na to, da so dopisnice izključene iz poštnega prometa, katerih vsebina obseza nedostojnosti, žaljenja ali druga kaznjiva dejanja, ali na katerih se nahajajo slike, ozioroma dostavki, ki imajo znak nedostojnosti ali žaljenja. — Istotako so izključene iz prometa tudi dopisnice, oddane v kuvertah, ki so prevedene z izrezki v ta namen, da se prepečati na dopisnicah samih nahajajoče se znamke. Dopisnice, ki ne odgovarjajo ostalim

prometnim pogojem, so zavezane poštini za pisma. — Nadalje se opazja, da je dovoljeno dostaviti na vizitnice, katere se odpošljejo kakor tiskovine, voščila ter zahvalne in uljudnostne formule, ako so izražene v petih besedah ali z običajnimi okrajški (p. f. z. v. itd.) Nadalje so dovoljena ročno napisana posvetila na novoletnih voščilnicah. — Dopisnice, na katerih se je besedilo „dopisnica-Correspondenzkarte-Postkarte“ odstranilo, in nadomestilo z besedilom „tiskovina“, se zamorejo odpošljati proti plačilu pristojbine za tiskovine, ako ni na teh dopisnicah nikakih sprememb in dodatkov razven onih, ki so dopuščeni na tiskovinah. Občinstvo se tudi opozarja, da znaša pristojbina za navadno pismo: na sedežu poštne urada do teže vseh 20 gramov 6 vin. nad 20 do 250 gramov 12 vin., v daljem prometu, kakor tudi v prometu z Ogersko, Bosno in Hercegovino in Nemško do vseh 20 gramov 10 vin. nad 20 do 250 gramov 20 vin. — V prometu s Črno goro znaša pristojbina 10 vin. za vsacih 15 gramov, s Serbijo 15 vin. za vsacih 15 gramov, s Svico 25 vin. za vsacih 20 gramov in z ostalim inozemstvom 25 vin. za vsacih 15 gramov pošiljati teže. — Pristojbina za dopisnice znaša v notranjem avstrijskem prometu potem v prometu z Ogersko, Bosno in Hercegovino, Nemško in Črno goro 5 vin. za enostavno in 10 vin. za dvojno dopisnico z odgovorom ter v prometu z ostalim inozemstvom 10 vin. za enostavno in 20 vin. za dvojno dopisnico z odgovorom. — Konečno se opozarja na to, da se ne sme več rabiti za frankovanje poštne znamke prejšnjih emisij, glasečih se na goldinarje in krajcarje.

Goriška ljudska posojilnica

registrovano društvo z omejeno zavezo
v Gorici

Gospoka ulica št. 7, I. nadstropje
v lastni hiši.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni član društva, in se obrestujejo po 4 1/2 %. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila se dajejo samo članom, in sicer na menjice po 6 % in na vknjižbe po 5 1/2 %.

Uradije vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K 1.400.000.
Poštno-hran. račun št. 837.315.

Dobre ure in po ceni!
s 3-letnim pisemnim jamstvom razpošilja na zasebnike
Hanns Konrad,
tovarna ur ter izvoz zlatnine Most (Češko).
Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3.75; srebrna ura Rem. fl. 5.80; srebrna verižica fl. 1.20; budilnik iz niklja fl. 1.95.
Tvrda je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetlinje iz razstav ter tisoče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastoji!

Plesno svilen blago gld. 6-30

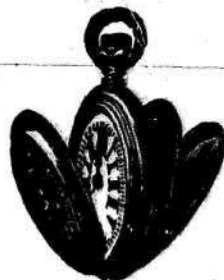
in višje! — 14 metrov! — poštine in carine prosto! Vsorci z obratno pošto; ravno tako črne, bele in barvane „Hennebergove avile“ od 45 kr. do gld. 14.65 meter.

G. Henneberg, tovarnar svile
(3) (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Gurihu.

!! Važno za vsakega !!

Razprodaja za neverjetno nizke cene:
12 krasnih komadov za samo

2 gld. 95 kr.

1 jubilejna žepna ura Sidro-Remontoir iz niklja s krasno vdelanim pokrovom in s podobo cesarja Franca Josipa I. ali Svetega Očeta. Ima točno regulirano sekundarico. Ura se jamči tri leta. (Ni nazidna ura, kakor žal pošiljajo mnogi bazarji mesto pozlačenih.)

1 verižica za uro, sestava oklepa (na zahtevo iz niklja ali posrebrjena). 1 krasna igla za zavrtnike za gospode iz amer. double-zlata s kameni, podobnimi briljantom.

1 par lepih zapestnih gumbov iz pravega srebra, priznanega od c. kr. državnega urada.

1 par krasnih gumbov za rokave iz ameriškega double-zlata.

1 zbirka gumbov za srajce in ovratnike iz amer. double-zlata (5 komadov).

1 elegantno, novoiznajdeno toaletno pomanjševalno zrcalo. (Novost!)

Dokler zaloga obstoji, razpošiljam teh 12 komadov proti povzeli ali proti pošiljavi denarja pri naročilu za samih **gld. 2.95.** (Sama žepna ura iz niklja Anker-Remontoir stala je prej 5 gld.) Kar ne ugaja, sprejema v teku 8 dni radovoljno nazaj

E. Holzer

zalagatelj zveze c. kr. avstrijskih državnih uradnikov in zaloga ur in zlatnine na debelo.

Krakovo — Stradom 18. — Krakovo.
Ilustrovani ceniki gratis in franko.

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetlinjo
Na Ivovski razstavi s prvo ceno — srebrno svetlinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav JOS. VINDYŠ - A.

v Pragi na Smihovu
(Prah-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.
se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnic po najnovejših pripoznanjih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočujočih sprčil domačih in inozemskih. Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmernne, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmnožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolne telovadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Tovarna lanenega cvirna

Jos. Iv. Langer

Post Bukowitz pr. Hohenstadt na Moravskem

priporoča svoj izdelek **vhojem v trajni svetlobi barvi** za ročno izdelovanje čipk dva-, tri- in večkratno vseh števil in barv.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno svečo itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

100 do 300 gld. mesečno

lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glav. nica in ni nikaka nevarnost. — Ponudbe pod Ludwig Österreich, VIII. Deutsche gasse 8 Budapest.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
izvzpavskih,
furlanskih,

briskih, dal
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmernne. Postrežba poštena.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gospoka ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbiri dospelo novo svežo blagó za jesensko in zimsko dobo, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden, Cheviot, Kammgarn i. dr.

Krasna izbira volnenin, forštajnov (porhet), „Lawn Tennis“ i. dr. za ženske obleke.

Priporoča izborna perilo, bombažasto in cvirna, katero prejema iz prvih sležkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in cvirna, blago za blazine, plahte, kovtre, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovratnike, zapestnice, prsnike, ovratnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi uzorce, poštne proste.

Odlikovana kleparska delavnica
Artur Makutz
Gorica
Ozka ulica št. 1 — Via Stretta 1.

Priporoča svojo **kleparsko delavnico** ter **zalogo kleparskih izdelkov za kuhinjo** itd., ima zalogo **žlebov vseh vrst za nove stavbe**, oziroma preskrblja iste v najkrajšem času.

Prevzema naročila za **vpeljavo strelovodov**, tudi pozlačenih. — Izdeluje **pumpe za vodo**. Prireja **vpeljavo vode** z cevmi vsake vrste.

V lastni zalogi ima **stroje za žvepljanje sodov** iz cinkanega železa, **škropilnice proti peronospori** (ponovljene po Vermorelovi sestavi); **mehove za žvepljanje grozdja** raznih sistemov itd. itd.

Postrežba točna. — Cene zmernne.

Ustanovljena 1891. Odlikovana 1. 1894.
Odlikovana tovarna vsakovrstnega
POHIŠTVA
Ivan Doljak v Solkanu
pri Gorici
V lastni hiši. Lastne žage.
Zaloga vsakovrstnega pohištva,
kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zreal, okvirjev in stolic, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov.
Zaloga vsakovrstnih desk mehkega in trdega lesa; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tapetarski stroki spadajočih potrebščin. — Blago se razpošilja na vse kraje prosto postaja Gorica.
Jamči se za točno in solidno postrežbo.

Ustanovljena tvrdka leta 1866.

Ivan Drufovka v Gorici

na Travniku št. 5.

Odlikovana tovarna nadplato Ozka ulica št. 8. — Filijalki v Komnu in Sežani.

Meseca julija 1901 se preseli trgovina in tovarna v lastno hišo Gospoka ulica št. 3, nasproti Montu.

Tovarniška zaloga usnja in podplato

ter vseh potrebščin za čevljarje, različnega usnja za sedlarje, knjigoveze, tapetarje itd.

Odlikovana tovarna nadplato (Schuhoberteile), jermenov in oprav za vole.

Glavni zalagatelj

voščila (biksa) družbe sv. Cirila
in Metoda v Ljubljani.

Ceniki na zahtevo zastoji in franko.

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani
Špitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. po najkulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.

Zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem zrobanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4 1/2 %nim obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.
Eskompt menjic najkulantneje.
Borzna naročila.

1901